

Dosarul nr. 2ra-586/23 (2-21014627-01-2ra-13042023)

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central, Judecător – A. Donos

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, Judecători – Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

## DECIZIE

05 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul  
judecătorii

Stela Procopciuc  
Diana Stănilă  
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Expres Lesing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței cu privire la încasarea datoriei la contractul de împrumut, a cheltuielilor de judecată,

și cererea reconvențională depusă de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Expres Lesing & Microcredit” SRL și Malic Oxana cu privire la constatarea caracterului abuziv a contractului și declararea nulității absolute a unor clauze contractuale, încasarea datoriei din contul altei persoane și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, și menținută hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

c o n s t a ț ă:

La 01 februarie 2021, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat faptul că, în conformitate cu prevederile contractului de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344 din 27 decembrie 2018, OCN ÎCS „Expres Leasing” SRL i-a acordat pârâtei Banari Galina un împrumut cu dobândă în mărime de 1 240 USD, cu termen de rambursare până la data de 27 decembrie 2024.

Astfel, conform pct. 4.1 și anexei nr. 1 (graficul de achitare) din contractul de împrumut cu dobândă menționat, pârâta s-a obligat să achite plata în 72 rate lunare, echivalent în lei la cursul de achitare, stabilit la ziua efectuării plății (p.4.2).

Totuși, pârâta nu și-a onorat obligațiunile contractuale privind achitarea în timp

util a ratelor, astfel a încălcat prevederile cap. 4 al contractului de împrumut și prevederile legislației în vigoare privind executarea obligațiilor.

Conform contractului de fidejusiune nr.4365/2018/BAN/MAL din 27 decembrie 2018, încheiat între OCN ÎCS „Express Leasing” SRL și Malic Oxana, aceasta și-a asumat obligațiunea de a achita integral datoriile pârâtei, în cazul neexecutării la timp a obligațiilor de plată, conform contractului de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344 din 27 decembrie 2018.

La 19 noiembrie 2020, pârâtelor le-au fost expediate notificările nr. 3997 și nr. 3998, prin care au fost somate să achite datoria restantă până la data de 09 decembrie 2020, comunicându-li-se că, în caz contrar, creditorul își asumă dreptul de a declara tot împrumutul scadent și de a cere încasarea întregului împrumut, inclusiv a dobânzii aferente, a penalităților și a cheltuielilor de judecată, precum și a altor cheltuieli legate de restituirea împrumutului.

Pârâtele nu au reacționat la somațiile expediate, lăsându-le fără răspuns și satisfacție, iar reclamanta fiind nevoită să se adreseze în instanța de judecată cu solicitarea de încasare forțată a întregului împrumut, a dobânzii aferente, a dobânzii de întârziere și a altor cheltuieli.

Până în prezent pârâtele nu și-au onorat obligațiile asumate, astfel, la situația din 27 ianuarie 2021 datoria pe contractul de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344 din 27 decembrie 2018 constituia suma totală de 2 021,91 USD: plăți lunare restante - 191,29 USD, plăți declarate scadente – 1 792,51 USD și dobânda de întârziere - 38,11 USD.

Dobânda de întârziere se calculează conform pct. 7.2 din condițiile generale ale contractului de împrumut, precum și conform art. 942 alin. (4) din Codul civil.

Totodată, s-a menționat că ÎCS „Expres Leasing” SRL și-a schimbat denumirea în OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL.

Reieșind din cele expuse, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL a solicitat încasarea, în mod solidar, de la Banari Galina și Malic Oxana a datoriei în sumă de 2 021,91 USD și a cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat în sumă de 1 054 lei.

Prin încheierea din 02 februarie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central, a fost acceptată, în procedura cererilor cu valoare redusă, cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 12 martie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central, s-a dispus examinarea în ordine generală a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

La 23 septembrie 2021, a fost atrasă în proces Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței în calitate de intervenient accesoriu.

La 07 decembrie 2021, pârâta Banari Galina, reprezentată de avocatul Moruz Valentina, a înregistrat o cerere reconvențională împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana, prin care a solicitat: respingerea acțiunii inițiale formulate de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina privind încasarea datoriei în sumă de 2 021,91 USD, admiterea acțiunii reconvenționale formulată de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana privind constatarea

caracterului abuziv și declararea nulității absolute a unor clauze din contractul nr. BA/18/L344 din 27 decembrie 2018, încasarea datoriei pretinse de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL din contul lui Malic Oxana, încasarea din contul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale s-a indicat că, clauzele contractului de împrumut trebuie să întrunească condițiile de valabilitate, fără a fi încălcate drepturile și libertățile consumatorului referitoare la încasarea penalităților de întârziere, comisioanelor, care creează un dezechilibru între părțile contractante.

Contractul de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344 din 27 decembrie 2018 este un contract de adeziune, în care clauzele sunt formulate în prealabil, astfel pârâta nu avea o altă opțiune decât cea de a accepta încheierea acestuia în condițiile impuse, fără a avea posibilitatea negocierii acestora.

Reclamanta reconvențională nu este de acord cu impunerea necondiționată a unui cost nejustificat de mare sau disproporționat cu suma împrumutului contractat, cum ar fi comision de acordare de 49,60 USD și comisionul de administrare lunară de 8,68 USD, care se încadrează în prevederile art. 5 alin. (1) al Legii nr. 256; cu rata dobânzii - 20,75% prescrisă la pct. 1.3 din contractul de împrumut, care vine în contradicție cu prevederile art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii nr. 202 din 12 iulie 2013; totodată nefiind clară modalitatea de calculare a acesteia, fiind una disproporționat de mare în raport cu rata de bază a BNM.

Prevederile contractuale referitoare la comisionul de restructurare a graficului de plăți de 2% de la soldul împrumutului, constituie un abuz în conformitate cu art. 5 alin. (5) lit. i) al Legii nr. 256 din 09 decembrie 2011. Clauzele contractuale menționate o plasează pe reclamanta reconvențională într-o situație economică nefavorabilă, producând efecte negative disproporționate în patrimoniul ei.

Consideră că, clauzele referitoare la obligarea consumatorului la plata comisioanelor, a penalității de întârziere și a dobânzii de întârziere urmează a fi apreciate ca fiind abuzive.

Cu referire la pretențiile față de pârâta Malic Oxana, s-a menționat că, în luna decembrie 2018, aceasta a rugat-o să încheie un contract de credit pe numele său, deoarece valoarea salariului primit de dânsa nu-i permitea încheierea unui contract de împrumut. Malic Oxana a asigurat-o că va achita creditul conform graficului stabilit de bancă și că nu va avea nici o problemă.

La 27 decembrie 2018, a fost încheiat un contract de împrumut cu dobândă cu OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, prin care s-a acordat un împrumut în sumă de 1 240 USD pe o perioadă de 72 luni. La momentul semnării contractului de împrumut, Malic Oxana era prezentă și toate discuțiile cu împrumutătorii le-a purtat Malic Oxana.

Prin contractul de fidejusiune din 27 decembrie 2018 și scrisoarea din 27 decembrie 2018, Malic Oxana și-a exprimat acordul să fie garant pentru restituirea sumei. La momentul acordării sumei de 1 240 USD, Malic Oxana a luat toți banii.

Pe parcursul unui an, Malic Oxana achita împrumutul și dobânda, ulterior a încetat achitarea, menționând că, din cauza pandemiei, veniturile sale s-au redus și ea nu are posibilitate să achite.

Având în vedere că Malic Oxana nu achita datoria, banca a înaintat cererea de chemare în judecată.

Prin înșelăciune și abuz de încredere, Malic Oxana a convins-o pe Banari

Galina să semneze contractul de împrumut pe numele său, asigurând-o că va achita împrumutul, însă până în prezent ea nu a restituit împrumutul.

În acest sens, Banari Galina a formulat o plângere la Procuratura mun. Bălți cu privire la acțiunile ilegale ale pârâtei Malic Oxana, solicitând atragerea la răspundere penală a acesteia pentru săvârșirea acțiunilor ilegale prevăzute de art. 190 din Codul penal.

Faptul că anume Malic Oxana a beneficiat efectiv de împrumutul acordat de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL se confirmă prin încheierea IP Bălți al IGP din 04 august 2021, prin care se indică faptul că, Malic Oxana a recunoscut faptul că de către Banari Galina a fost luat un credit în sumă de 20 000 lei de la OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, pe care se obligă să-i achite.

Banari Galina consideră că, Malic Oxana este obligată să restituie împrumutul acordat de către OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL în baza contractului de împrumut cu dobândă nr. BA/18/L344 din 27 decembrie 2018.

La 26 ianuarie 2022, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL a depus o cerere de concretizare a pretențiilor către Banari Galina și Malic Oxana, cerând încasarea, în mod solidar, a datoriei restante în sumă de 1 854,52 USD și a cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat în sumă de 966 lei.

La 01 martie 2022, Banari Galina, reprezentată de avocatul Moruz Valentina, a depus o cerere de concretizare a pretențiilor la acțiunea reconvențională, prin care a cerut respingerea acțiunii inițiale formulate de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina privind încasarea datoriei în sumă de 2 021,91 USD; admiterea acțiunii reconvenționale formulate de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a unor clauze din contractul nr. BA/18/L344 din 27 decembrie 2018: pct.1.2 al contractului, prin care a fost stabilit comisionul de acordare a împrumutului; pct.1.3 rata dobânzii - 20,75% anual; pct. 1.4 comision de administrare lunară în mărime de 8,68 USD; pct.1.10 penalitate și dobândă penalizatoare conform capitolului 7 din condiții generale care prevede la pct.7.2 din condiții generale plata penalității în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere; încasarea datoriei pretinse de către OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL din contul lui Malic Oxana; încasarea din contul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoria Bălți, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Banari Galina și Malic Oxana, în mod solidar, în beneficiul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, datoria în baza contractului de împrumut cu dobândă nr. BA/18/L344 din 27 decembrie 2018 și a contractului de fidejusiune nr.4365/2018/BAN/MAL din 27 decembrie 2018, în sumă de 1 854,52 (una mie opt sute cincizeci și patru,52) USD, în valută națională conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii. S-au încasat de la Banari Galina și Malic Oxana, în mod solidar, în beneficiul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în sumă de 966 (nouă sute șasezeci și șase) lei. S-a respins cererea reconvențională depusă de Banari

Galina împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana cu privire la constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a unor clauze contractuale, încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, și menținută hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a stabilit că, din „Informații standard privind creditul pentru Banari Galina”, precum și din Anexa 1 la Informații Precontractuale Standard, semnate de Banari Galina, acesteia i-a fost furnizată informația cu privire la clauzele contractuale pe care le va cuprinde contractul de împrumut (valoarea totală a creditului - 1 240 USD, durata contractului - 72 luni, suma totală pe care va trebui să o achite Banari Galina – 2 851,38 USD, inclusiv sumele stipulate la pct. 3 Costurile creditului, rata dobânzii aferente creditului sau, dacă este cazul, diferite rate ale dobânzii care se aplică contractului de credit - 20,75% anual, precum și la rubrica „Costuri în caz de întârziere la plată...”, unde este indicat că în cazul în care debitorul nu achită în termen și în mărime deplină vreuna din plățile lunare, precum și alte plăți datorate conform contractului încheiat, acesta va plăti creditorului o penalitate în mărime de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, Banari Galina a acceptat oferta de finanțare a OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, ca rezultat fiind semnat contractul de împrumut cu dobândă BA/18/L344 din 27 decembrie 2018, unde la punctul 7.2 părțile au stabilit că, în cazul în care împrumutatul nu achită în termen și în mărime deplină vreuna din plățile lunare, precum și alte plăți datorate conform prezentului contract, el va plăti împrumutătorului o penalitate în mărime de 0,5% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Instanța de apel a concluzionat că, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și-a onorat obligațiile asumate și i-a transmis lui Banari Galina suma contractată, fapt confirmat prin ordinul de plată nr.0000006528 din 28 decembrie 2018, însă Banari Galina nu și-a onorat pe deplin și corespunzător obligațiile privind rambursarea ratelor conform contractului de împrumut, semnat de ambele părți, prin aceasta încălcând condițiile contractuale.

La acest capitol, instanța de apel a apreciat ca fiind justă hotărârea instanței de fond privind temeinicia pretențiilor formulate de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL despre încasarea datoriei în sumă de 1 854,52 USD din contul lui Banari Galina și Malic Oxana. Deci, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL este îndreptățită să solicite încasarea datoriei în baza contractului de împrumut cu dobândă BA/18/L344 din 27 decembrie 2018 de la Banari Galina și Malic Oxana, or, odată ce părțile și-au expus acordul la semnarea contractului de împrumut cu dobândă, urmează să-și onoreze obligațiile contractuale care generează drepturi și obligații corelative.

Cu privire la pretențiile apelantei Banari Galina de anulare a clauzelor contractuale abuzive, instanța de apel a menționat doar că instanța de fond corect a respins acțiunea reconvențională a lui Banari Galina privind nulitatea clauzelor contractului de împrumut, or condițiile contractelor de împrumut au fost negociate între părți, ele corespund normelor legii și careva motive de a le declara nule nu sunt.

La 14 martie 2023, Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, a declarat recurs asupra deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel

Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii de bază și admitere a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La 15 iunie 2023 OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

La 19 iunie 2023, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând admiterea acesteia.

Potrivit art. 431 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Potrivit art. 440 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia „Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea recursului, va aplica prevederile cu privire la temeiurile declarării recursului din Codul administrativ în redacția în vigoare la data declarării acestuia.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 15 decembrie 2022 și recepționată de către recurentă la 28 ianuarie 2023 (f.d. 252, vol. I). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost înregistrat la 14 martie 2023, în

conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 432 alin. (1) lit. b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Instanța de recurs constată că, la 27 decembrie 2018, între Întreprinderea cu Capital Străin „Express Leasing” SRL, în calitate de împrumutător, și Banari Galina, în calitate de împrumutat, a fost încheiat contractul de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344, potrivit căruia Întreprinderea cu Capital Străin „Express Leasing” SRL i-a acordat Galinei Banari un împrumut în sumă de 1 240 USD, pe un termen de 72 luni, cu data finală a scadenței 27 decembrie 2024, iar împrumutatul s-a obligat să restituie suma împrumutului primit și să achite dobânda, comisioanele și alte plăți conform ordinii și condițiilor indicate în contract și anexele la contract.

La 01 februarie 2021, OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, invocând faptul că debitorul nu își onorează obligațiunile de achitare a ratelor.

La 07 decembrie 2021, pârâta Banari Galina, reprezentată de avocatul Moruz Valentina, a înregistrat o cerere reconvențională împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana, prin care a solicitat: respingerea acțiunii inițiale formulate de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina privind încasarea datoriei în sumă de 2 021,91 USD, admiterea acțiunii reconvenționale formulată de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana privind constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a unor clauze din contractul nr. BA/18/L344 din 27 decembrie 2018, încasarea datoriei pretinse de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL din contul lui Malic Oxana, încasarea din

contul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței, cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Banari Galina și Malic Oxana, în mod solidar, în beneficiul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, datoria în baza contractului de împrumut cu dobândă nr.BA/18/L344 din 27 decembrie 2018 și a contractului de fidejusiune nr.4365/2018/BAN/MAL din 27 decembrie 2018, în sumă de 1 854,52 (una mie opt sute cincizeci și patru,52) USD, în valută națională conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii. S-au încasat de la Banari Galina și Malic Oxana, în mod solidar, în beneficiul OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL, cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în sumă de 966 (nouă sute șasezeci și șase) lei. S-a respins cererea reconvențională depusă de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și Malic Oxana cu privire la constatarea caracterului abuziv și declararea nulității absolute a unor clauze contractuale, încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, și menținută hotărârea din 26 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Central.

Conform art.7 alin. (1) din Legea nr. 256 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive din contractele încheiate cu consumatorii (în vigoare la momentul încheierii contractului), evaluarea clauzelor contractuale și decizia finală asupra faptului că acestea sunt sau nu recunoscute, ca fiind abuzive, se efectuează de către instanța de judecată.

Potrivit art. 220 alin. (1) și alin. (3) din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019), actul juridic sau clauza care contravin normelor imperative sunt nule dacă legea nu prevede altfel. Nulitatea clauzei nu atrage nulitatea întregului act juridic dacă se poate presupune că acesta ar fi fost încheiat și în lipsa clauzei declarate nulă.

Conform art. 217 alin. (1) și alin. (2) din Codul civil (în redacția până la 01.03.2019), instanța de judecată invocă nulitatea absolută din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate.

Examinând conținutul deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, Completul de judecată conchide că instanța de apel nu a făcut altceva decât să preia circumstanțele constatate și opiniile formulate de către prima instanță, să citeze prevederile contractuale ce reglementează raportul juridic litigios și să citeze unele norme din Codul civil.

Suplimentar, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează faptul că instanța de apel în decizia sa s-a expus doar în privința temeiniciei acțiunii de bază, omițând totuși să facă o analiză a circumstanțelor cauzei prin prisma normelor de drept pe care le-a citat și doar formulând concluzia că pretențiile sunt întemeiate din considerentul că contractul litigios a fost semnat de ambele părți.

Este de menționat faptul că cererea de apel înaintată de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina, conține un șir de argumente în privința

nulității anumitor prevederi contractuale, considerându-le abuzive, argumente pe care instanța de apel nu le-a examinat, lăsându-le fără o analiză juridică și limitându-se doar la o concluzie scurtă potrivit căreia condițiile contractului de împrumut au fost negociate între părți, ele corespund normelor legii și careva motive de a le declara nule nu sunt. Totuși, apelanta a indicat asupra faptului că nu a avut posibilitatea să negocieze clauzele contractuale, contractul fiind unul standard, de adeziune, iar unele clauze le consideră abuzive din considerentul că stabilesc sume excesive în coraport cu suma împrumutată.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține și faptul că deși recurenta a semnat informația standard privind creditul pentru consumatori, prin care a declarat că a luat cunoștință de conținutul și condițiile contractului de împrumut și le acceptă, aceasta nu a avut de fapt posibilitatea de a negocia clauzele contractuale, așa cum a indicat instanța de apel în decizia sa, iar faptul că clauzele date contravin normelor imperative constituie temei de nulitate absolută, care nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către împrumutat a clauzei lovite de nulitate. Mai mult ca atât, aceste clauze au fost contestate de către Banari Galina prin acțiunea reconvențională.

Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens, și nu a examinat toate capetele de cerere formulate de participanții la proces, decizia fiind una nemotivată și neargumentată.

În conformitate cu art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. De asemenea, instanța trebuie să examineze litigiul sub toate aspectele. Potrivit principiilor CtEDO, toate părțile în proces trebuie auzite. Astfel, fiecare hotărâre judecătorească urmează a fi motivată prin prisma aprecierii tuturor argumentelor și contraargumentelor formulate de către participanții la proces.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru

rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Respectiv, concluzionând asupra respingerii cererii de apel și menținerii hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Bălți s-a referit doar la aspectele ce țin de temeinicia pretențiilor formulate de OCN ÎCS „Express Leasing & Microcredit” SRL și nu a oferit un răspuns tuturor argumentelor din cererea de apel.

Reieșind din cele expuse supra, instanța de recurs conchide că instanța de apel a dat o apreciere eronată circumstanțelor cauzei din considerentul că nu le-a examinat pe toate în ansamblu, a omis să se expună asupra unor pretenții, fapt care a dus la adoptarea unei decizii neîntemeiate.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Banari Galina, prin intermediul avocatului Moruz Valentina.

Se casează decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN ÎCS „Expres Lesing & Microcredit” SRL împotriva lui Banari Galina și Malic Oxana, intervenient accesoriu Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței cu privire la încasarea datoriei la contractul de împrumut, a cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională depusă de Banari Galina împotriva OCN ÎCS „Expres Lesing & Microcredit” SRL și Malic Oxana cu privire la constatarea caracterului abuziv a contractului și declararea nulității absolute a unor clauze contractuale, încasarea datoriei din contul altei persoane și a cheltuielilor de judecată, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc